

Aika: 5.12.2023 klo 10:00-15:00

Paikka: Kansalliskirjasto, kokoushuone Collan

Paikalla: Mirja Anttila, Ilkka Haataja, Liisa Hilander (puheenjohtaja), Outi Hintikka, Ilona Lindfors (sihteeri), Kristiina Näyhö, Jaakko Tuohiniemi, Tarja Turunen, Leena Vainikainen, Ere Maijala (vierailija), Veera Mujunen (vierailija), Piia Naukkarinen (vierailija), Serafia Kari (vierailija)

Poissa: Maria Forsén, Taru Fröjdholm

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10:03.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

3. Finnan edustajien vierailu, kysymyksiä ja keskustelua

- Finnasta paikalla Ere Maijala, Serafia Kari, Piia Naukkarinen ja Veera Mujunen.
- Auktoriteettien hyödyntäminen hauissa
 - toimijatietueet
 - toimijasivut
 - rikastukset nimimuodoista, rikastus perustuu Asterin/Kanton tietoihin
 - vastaavaa toimijanimien rikastusta toivottiin myös sisällönkuvailukenttiin 6XX
 - tämä on työn alla ja saataneen kuntoon lähiaikoina
 - muut auktoriteettitietueet
 - taidemusiikin auktoriteetit
 - tarvittaisiin tapa linkittää pysyviin auktoriteetteihin
 - auktoriteettien puuttumista paikattu Teosavaimella
 - SLM-sanaston hyödyntäminen rikastuksissa? -> tästä toivotaan tarkempaa pyyntöä
 - monikieliset haut
 - muun kieliset YSO- ja YSO-paikat termit rikastetaan tietueisiin
- Finnan asiakaswikissä on tiedot rikastuksista: [Tietueiden rikastus Finnan indeksiin](#)
 - kysymys: miten rikastukset vaikuttavat hakutulosten relevanssiin:

- kerrottiin, että nyt rikastuksilla ei ole suurta vaikutusta relevanssiin
 - rikastusten vaikutusta hakutulosten relevanssiin voidaan säätää, mutta tässä on haasteita
 - todettiin, että esimerkiksi tekijänimen eri kirjoitusmuodot ovat samanarvoisia relevanssin näkökulmasta
 - nyt kaikki rikastukset ovat samassa indeksissä, joten eri kenttien rikastustietoja ei voida käsitellä eri tavoin
- Sisku-ryhmästä huomautettiin, että teos-termin käyttö ei ole sopivaa, kun hakutulokset eivät ole teoksia
 - todettiin, että tämä ei ole ihan niin suoraviivaista, kun Finnassa on paljon erityyppisiä aineistoja ja erilaisia käyttäjiä. Esimerkiksi peruskäyttäjä ei välttämättä ymmärrä näiden termien eroja. Finnassa pitäisi olla termi, joka toimii eri sektoreilla, esimerkiksi museot ja arkistot
 - esimerkiksi [Tove Jansson](#) ei ole tehnyt yli 2000 teosta
 - huomautettiin, että tuotteliaan kirjailijan kohdalla olisi hyvä saada lista kirjailijan teoksista, kun nyt tuloksessa on paljon käännöksiä ym. versioita
 - pohdittiin, voisiko termi olla esimerkiksi julkaisu tai aineisto, mutta todettiin, että nämä ehdotuksetkaan eivät toimi kaikissa tapauksia
 - ratkaisuksi ehdotettiin sitä, että tämän termin voi muuttaa omassa Finna-näkymässä, jolloin voidaan valita termi, joka sopii parhaiten kyseisen organisaation tarpeisiin
- hierarkkinen haku
 - hierarkkista hakua on aiemmin testailtu KK:n näkymässä
 - ehdotuksia YSO-hierarkian perusteella -> esimerkiksi haku 'kissa' saattoi ehdottaa eri kissarotuja
 - testien aikana tuli vastaan haasteita ja resurssien vähäisyyden takia testaus jäi tauolle
 - toiveena kuitenkin on, että jossain vaiheessa päästäisiin jatkamaan testailua
- selaushaku
 - selaushausta tulee välillä toiveita
 - periaatteessa Finnassa/VuFindissa on kyseinen ominaisuus (finna.fi/browse), mutta tämä ei kuitenkaan ole toiminnallisuuksiltaan toivotun kaltainen selaushaku eikä se skaalaudu hyvin näin suurille aineistomäärille
 - Sisku-ryhmästä todettiin, että ammattilaiskäyttäjälle selaushaku on välttämätön, jotta pääsee selaamaan indeksejä
 - Finnan puolelta esitettiin toive saada esimerkkejä siitä, millaisissa tilanteissa/käyttötapauksissa selaushakua/indeksin selausta kaivataan
 - onko järkevää tuottaa kaikki nämä Finnan kautta, vai pitäisikö olla käytettävissä siinä järjestelmässä missä aineistoa kuvaillaan
- aineistojen haku- ja rajausesimerkkejä
 - miten hakea Finnasta 1950-luvulla kirjoitetut romaanit?

- haku ei ole tällä hetkellä mahdollista kohdistaa 388-kenttään tallennettuun tietoon luomisajasta
 - huomautettiin, että tiettyjen aineistojen (esim. musiikki) kohdalla luomisaika on tärkeä tieto
 - tämä asia on Finnan kehityslistalla ja
 - nyt luomisaika (388) ja aika aiheena (kenttä 648) ovat samassa indeksissä, joten tämän toteuttamiseen tarvitaan lisää indeksikenttiä, jotta ne pystytään erottelemaan ja niihin pystytään kohdistamaan hakuja
- miten hakea kaikki muut paitsi suomenkieliset julkaisut?
 - tätä ei ole nyt käyttöliittymässä, mutta osoiteriviä mahdollista muokata niin että saa tämän haun
 - tämäntyyppisen aiheen ohjeet sivulla: [Aineistojen haku- ja rajausesimerkkejä aineistojen tarjoajille](#) kohdassa 'Miten rajaan hakutuloksista jonkin aiheen pois?'
- voisiko päägenrefasetti perustua kiinteämittaisiin kenttiin (008 merkkipaikka 33)?
 - päägenrefasetti perustuu nyt luokitukseen
 - tälle ei sinänsä ole mitään estettä, jos tämä nähdään toimivana ratkaisuna
 - tällä hetkellä päägenreinä: tietokirjallisuus, kaunokirjallisuus ja musiikki
 - Finnan kysymys: haetaanko musiikki myös jostain muualta kuin luokituksesta?
 - musiikin osalta pitää vielä tutkia asiaa tarkemmin, mutta tietokirjallisuuden ja kaunokirjallisuuden osalta päägenre voitaisiin tuottaa kiinteämittaisten kenttien pohjalta
- Voisiko OA-aineistojen Finnatietueisiin saada OA-logon
 - todettiin, että tämä voisi olla hyvä idea, mutta pitäisi tietää, minkä kentän perusteella se toteutettaisiin, jotta logoa ei tulisi sellaisiin aineistoihin, jotka eivät ole OA-aineistoja
 - voisiko perustua esim. 540-kenttään, jossa osakentässä q on CC-lisenssit
 - mahdollisesti voisi olla sellainen ominaisuus, minkä voisi halutessaan ottaa käyttöön omassa Finna-näkymässään
- onko jatkosuunnitelmia UDK-luokkien sanallistamiselle?
 - tällä hetkellä muutoksia joutuu tekemään käsin, mutta toiveena olisi saada automaattiset käännökset
 - Fintosta saadaan supistetun UDK:n käännökset
- ryhmästä esitettiin toiveena, että Finna näyttäisi luokan sanallisesti ja lisäksi kaikki hierarkiatasot eritellen niin, että kukin tasoista toimisi linkkinä hieman samalla tavoin kuin nyt Fintossa. Esimerkiksi luokan 159.97 (<https://finto.fi/udcs/fi/page/015620>) yhteydessä otsikkona olisi "Filosofia.

Psykologia > Psykologia > Poikkeavuuden psykologia”, joista ensimmäiset kaksi olisivat linkkejä luokkiin 1 ja 159.9”

- tämän toteutus ei ole ihan suoraviivaista, sillä kaikille luokkatasoille ei ole otsikkoa supistetussa UDK:ssa eli näille ei voisi näyttää selitystekstejä vaan vain luokkanumero
- lisäksi luokkaotsikot ovat välillä aika pitkiä
- myös esimerkiksi kauttaviivan sisältävät luokat saattavat aiheuttaa haasteita toteutukseen
- todettiin, että kun Melindan taustajärjestelmän valintaprosessi seuraavan kerran etenee, olisi hyvä, että mukana olisi joku Finnasta kertomassa, mitä asioita on mahdollista toteuttaa/tarjota Finnan kautta, ja mitkä asiat tulisi hoitaa/toteuttaa uuden taustajärjestelmän kautta
- Aihe-faseteissa on yksi osakenttä, mutta nimissä voi olla tietoja myös b-osakentässä, esimerkiksi kun haetaan tietoa kuninkaasta ”Kustaa III” niin Finna niputtaa tämän samaan kuin kaikki muutkin ”Kustaat”, kun fasetti muodostuu vain a-osakentän perusteella
 - Sisku-ryhmästä toivottiin, että b ja c osakentät saataisiin mukaan aihehaun fasetteihin
 - todettiin, että tämä on mahdollista toteuttaa, sillä joissain kentissä on mukana useampia osakenttiä esim. 100
- voisiko olla mahdollista, että näytettäisiin asiasanat vain sillä kielellä minkäkielinen käyttöliittymä on käytössä
 - nyt tietueisiin rikastetaan erikieliset YSO-termit ja termit myös näytetään kaikilla kielillä
 - tähän ratkaisuun on päädytty, koska jos rikastettuja termejä ei näytetä, niin tiedonhakijalle voi aiheuttaa hämmennystä, miksi joku tulos tuli hakutulostilalle, jos haettu termi ei näy ko. hakutuloksen tiedoissa

Lounastauko 11:50-12:50

4. Kokous- ja tapahtumakuulumisia

- **Automaattisen sisällönkuvailun työryhmä kokous 22.11.**
 - [muistio](#)
 - Automattisen kuvailun verkosto
 - sisällönkuvailuteemaa voisi olla enemmän ja esimerkiksi Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän ja automaattisen sisällönkuvailun työryhmän toiminnan esittely
 - työryhmän toiminta jatkuu ensi kaudellakin, Mona jatkamassa mukana ryhmässä

- **SLM-kokous 29.11.**
 - ei muistiota
 - jaettiin tehtäviä SLM-linjausten laatimiseen liittyen
 - keskusteltiin lastenkirjallisuuden kuvailusta ja siitä voiko lastenkirjallisuuden yhteydessä käyttää romaanit-termiä vai pitäisikö olla erikseen lastenromaanit-termi ([SLM-ehdotus romaanit-termin käytön rajaamisesta](#))

- **Luokitustyöryhmä 29.11.**
 - [muistio](#)
 - YKL
 - YKL:n käyttöliittymä on päivittymässä, esimerkiksi käyttöhuomautus on nostettu ylemmäs
 - tullut ehdotus Finna -widgetin lisäämisestä YKL-luokkanäkymään
 - Fennica siirtyy käyttämään YKL-luokitusta v. 2024 alusta, poikkeuksena kausijulkaisut. aikaisemman aineiston kohdalla ei tehdä konversiota tai lisätä YKLUuokkia
 - UDK
 - Supistettu UDK -> ehdotettuja lisäyksiä ei ole voitu tehdä, kun päivitysjärjestelmä on ollut edelleen lukossa
 - Supistetulle UDK:lle etsitään uutta ylläpitäjää vuonna 2024
 - seuraava kokous ensi vuoden 2024 alussa

- **Melindan Talonmiehentuokio 30.11.**
 - Satu Niinisen esitys kustantajametadatatista
 - Nicholas Volkin esitys massakorjauksista
 - [esitysdiat saatavilla Melindan koulutussivulla](#)

5. Selkeytetty RDA, kommentointia

- [Selkeytetty RDA \(LUONNOS\)](#)
- ryhmässä mietitytti tämän ohjeen suhde muihin kuvailuohjeisiin.
 - pohdittiin esimerkiksi sitä, päivittykö tämä ohje muiden ohjeiden kanssa samaan tahtiin, ettei ohjeistusten välille pääse syntymään eroavaisuuksia
 - lisäksi mietitytti, missä tämä selkeytetty ohje tulee sijaitsemaan
- todettiin, että ohje koskee bibliografista kuvailua, eli sisällönkuvailun osalta ei ole kommentoitavaa

6. Kohderyhmät selkokieleisissä oppimateriaaleissa

- Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmälle oli tullut seuraava kysymys Kumean kautta:

- Kumpi kohderyhmä on etusijalla, kun kyseessä on selkokielen oppikirja alatai yläkoululaisille, ikä vai erityisryhmä?
- Vastaus:
 - kiinteämittaiseen kenttään valitaan koodi f=erityisryhmä, sillä selkokirjakoodi voittaa muut kohderyhmäkoodit
 - 385-kenttien järjestys on vapaavalintainen
- muokattiin myös Sisällönkuvailuoppaan lukua [2. Kohderyhmä](#) seuraavasti
 - 008/22 Kohderyhmä
 - Kenttiin tallennetaan kirjojen, elektronisen aineiston, musiikin ja kuva-aineiston osalta kohderyhmä (vaihtoehtoina "esikouluikäiset", "alaasteikäiset", "yläasteikäiset", "lukioikäiset", "aikuiset", "erityisryhmä", "yleinen" sekä "lapset ja nuoret yleensä"; näistä "erityisryhmä" valitaan ensisijaisena, jos pitää valita sen ja muiden kohderyhmien väliltä, esimerkkinä selkokirjat alakoululaisille)

7. Sisällönkuvailuoppaan päivitystä

- Katsottiin Jaakon ehdotusta siitä, miten Sisällönkuvailuoppaan esimerkkien muotoilua voisi muuttaa siten, että suomenkielisiä/ruotsinkielisiä esimerkkejä korostuisivat, kun nyt koetaan, että Kongressin kirjaston esimerkit korostuvat (punaruskea väri)
 - Jaakon ehdotuksessa esimerkkejä oli korostettu vihreän taustavärin avulla
 - todettiin, että taustavärin avulla korostaminen toimii vain osassa esimerkkejä, mutta kaikilla sivuilla se ei toimi kovin hyvin
 - päätettiin, että ei ainakaan toistaiseksi lisätä taustavärejä kaikkiin esimerkkeihin
 - keskusteltiin myös siitä, ovatko Kongressin kirjaston esimerkit tarpeellisia vai eivät. Ryhmässä oli näkemyksiä sekä puolesta ja vastaan
- todettiin, että Sisällönkuvailuoppaan esimerkkien päivittämistä varten olisi hyvä varata erillinen kokousaika. Palataan asiaan, kun ryhmän uusi toimikausi alkaa ja ryhmän kokoonpano on selvillä

8. Kuluneen vuoden toimintakertomus, Uutiskirje 2/2023, toimintakauden päätös

- Toimintakertomus pitäisi olla valmis 18.12. mennessä
- päätettiin lähettää uutiskirje 2/2023. Liisa laatii luonnoksen ja lähettää sen ryhmälle
- ryhmän kaksivuotinen toimikausi on päättymässä vuodenvaihteessa
- sovittiin uuden toimikauden ensimmäinen kokous tammikuulle 18.1.2024 klo 10–12

9. Muut mahdolliset asiat

Ei muita asioita

10. Ilmoitusasiat

Liisa on ehdottanut toimijanimien kaksikielistämistä 12.12 pidettävän Kuvailuryhmien puheenjohtajien kokouksen asialistalle.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:56.